

1385

1. Beh. af Lovf. om Præsternes Lønning m. m.

1386

siden 1849. Hvad Lønningspørgsmaalet angaar, da er det naturlige Forhold jo det, at Menigheden — det vil sige den frivillige Menighed — selv lønner sin Præst, saaledes at ingen Andre end de, der virkelig af Hjertet slutte sig til Menigheden, komme til at deltage i Præstens Løn. Dette Maal ligger imidlertid ogsaa langt ude i Fremtiden, og jeg vil derfor ikke stille det op som Noget, vi nu øjeblikkelig skulle stræbe hen til; tvertimod. En øjeblikkelig Adskillelse af Kirke- og Stat vil jeg aldrig kunne være med til, fordi jeg tror, at det baade vil være til Skade for Staten og for den kristne Menighed. Der maa ganske vist foregaa en ikke saa ganske kort Udvikling, inden begge Parter kunne være tjente med at komme dertil; men saaledes, som det er gaaet herhjemme efter 1849 med Religionsfrihedens Indførelse, Sognebaandets Løsning og Indførelsen af Valgmenigheder, er man jo gaaet imaa Skridt henimod at oprede dette Vilerede, og ved dette Lovforslag, som kommer til Behandling efter dette, og som gaar ud paa at give Menighederne Indflydelse paa Valget af deres Præster, vil man jo gjøre et nyt Skridt i den samme Retning. Det Forslag, vi nu have liggende for os, har ganske vist ikke direkte Noget med denne Sag at gjøre, direkte vil det ikke føre os noget Skridt henimod det af mig omtalte Maal; men jeg tror alligevel, at det indirekte vil kunne faae nogen Betydning i saa Henseende. Som jeg før sagde, var oprindelig Forholdet det, at Menigheden frit lønede sine Præster, men i Tidens Løb er det blevet saa, at Folk ere blevne tvungne til at gjøre det, som egentlig skulde være en frivillig Sag, og oveniøbet ere blevne tvungne til at gjøre det saaledes, at Byrderne ere fordelte i højeste Grad ulige. Skal der saa gjøres noget Skridt til at forbedre dette, saa kan jeg ikke se rettere, end at man maa begynde med en Udvæjning af Byrderne saaledes, at de komme til at ligge nogenlunde lige paa Alle. Er dette Maal naaet, saa kan man, om man i sin Tid ønsker det, lettere komme til en Ordning af hele Forholdet. Men naar Byrderne ere saa ulige fordelte som nu, vil det være i høj Grad vanskeligt at finde den rette Form for en Udvikling af denne Sag. Jeg tror altsaa, at dette Forslag indirekte fører henimod dette Maal, og derfor kan jeg godt give dets Hovedtanke min Tilslutning. Jeg ser dets væsentlige Betydning deri, at det skal være som en Udvæjning af Ulighederne; men jeg ser ogsaa de overmaade mange Vanskeligheder,

der reise sig, for det Første fra Forholdet mellem Kjøbenhavn og Kjøbstæderne paa den ene Side og Landet paa den anden Side, og dernæst paa Forholdene mellem de forskjellige Kommuner omkring i Landet, de forskjellige Stifters forskellige Maade at lønne Præsterne paa. Præstelønningen har nemlig hidtil i det Væsentlige været en Kommunesag, saaledes at Præsterne i de forskellige Kommuner have været lønede paa forskjellig Maade. Naar man nu skal gaa over til at inddrage de Midler, hvormed de have været lønede, i den fælles Statskasse, er det meget vanskeligt at undgaa at vise Uretfærdighed enten til den ene eller til den anden Side. Man ser jo saaledes, at det af alle de forskjellige Mænd, som have indbragt saadanne Forslag, er blevet erkjendt, at man ikke skulde kunde tage Kjøbenhavn og Kjøbstæderne med ind under een og samme Præstelønningslov, og det finder jeg ganske naturligt. Thi naar man ser de Opgivelser efter, som Ministeren i sin Tid gav til Kirkekommissionen om Lønningsforhold, viser det sig, at Alt i Alt betaler hvert Individ i Kjøbenhavn knap 30 Ore i faste Bidrag til kirkelige Formaal (Th. Nielsen: Er det Præstepengene alene?) Nei, disse alene vilde ikke være mere end 9 Ore, medens de faste Bidrag i Kjøbstæderne blive omtrent 1,30 Ore og paa Landet 3,60 Ore (Brix: Med Tienden?). Ja, med Tienden naturligvis. Det er de samlede Udgifter, som saaledes svares i de forskellige Dele af Landet, og derved er det aabenbart, at hvis man nu gik til at flaa alle disse Ting sammen i Statskassen og saa udbetalte deraf til de forskjellige Kommuners Præster, saa vilde Forholdet blive i høj Grad ulige og en Begunstigelse for Kjøbenhavn og Kjøbstæderne. Derfor har man, som sagt, heller ikke i dette Forslag, hverken saaledes som det nu foreligger, eller tidligere, villet tage Kjøbstæderne og Kjøbenhavn med, før disse Dele af Landet være gaaede ind paa at give et Bidrag, der nogenlunde kunde opveie, hvad der gives mere paa Landet til disse Formaal. Det vilde være en saa meget større Fordel for Kjøbenhavn og Kjøbstæderne, som deres Præster væsentlig lønnes med Offer, og Offeret efter denne Lov vilde falde bort. Men det er ikke blot mellem Kjøbenhavn og Kjøbstæderne paa den ene Side og Landet paa den anden Side, at der er stor Ulighed. Ogsaa — som jeg før nævnte — mellem de forskellige Stifter er Uligheden betydelig. I Ribe Stift for Exempel er Tienden for hvert Individ beregnet til 1,60 D., medens paa Solland Tienden for hvert